

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)
Облік і аудит
(назва освітньої програми)

на тему: «Облік, аудит та аналіз в управлінні фінансовими результатами на підприємстві» на прикладі ПП «Лана – трейдинг»
(назва теми)

Виконавець:

студент факультету менеджменту, обліку
та інформаційних технологій
Буравицький Іван Сергійович _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

Кандидат економічних наук, доцент
Гайдаєнко О. М.
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Сфера послуг нині відіграє визначальну роль в економіці розвинених країн. Зростання активності у сфері послуг носить стабільний характер. Серед широкої номенклатури послуг особливе місце займають послуги автосервісу, оскільки сьогодні автосервіс – одна з найрозвинутіших галузей сфери обслуговування. Це зумовлено тим, що політичні і соціально-економічні перетворення, що відбулися в Україні, сприяли збільшенню імпорту іноземних автомобілів. Вітчизняний автомобільний сервіс стрімко прогресує, причому в різних секторах своєї діяльності.

Розгляд публікацій та досліджень щодо бухгалтерського обліку, аудиту та аналізу у сфері автосервісу показав, що особливості організації та методики обліку господарських операцій, що відбуваються у господарській діяльності підприємств автосервісу, майже не висвітлюються. Часто проблемні питання обговорюються тільки на професійних Інтернет-форумах, а окремі аспекти розглянуті у роботах М.Ф. Базася, В.М. Базася, В.Б. Захожай, В.К. Батищева, Т.О. Онищенко, О.О. Черніхової та деяких інших економістів. Проте публікації вищезазначених дослідників не є комплексними, переважно стосуються не автосервісних, а автотранспортних підприємств або взагалі підприємств сфери послуг.

Поряд з цим у зв'язку з переходом на міжнародну систему обліку та звітності в Україні ставляться все більші й більші вимоги до обліку на підприємствах, зокрема бухгалтерського, приймаються нові форми звітності та порядок їх подання відповідно до вимог міжнародних стандартів.

Так, прийняття нових законодавчих актів, що регулюють діяльність підприємств, банків, інвесторів, визнання банкрутства, зміни системи оподаткування, перехід до нових форм бухгалтерської звітності потребують залучення нових показників, форм та методик аналізу, які дадуть змогу об'єктивно оцінити фінансові результати діяльності підприємств. Для ефективності проведення такого аналізу пропонується економічні та фінансові показники об'єднати в комплекс показників, що характеризують прибутковість діяльності, та впроваджувати його «від загального до особистого», що дасть змогу виявити вплив як перших, так і других показників на фінансовий результат діяльності підприємств.

Діяльність із надання послуг автосервісу здійснюється сьогодні в умовах жорсткої конкуренції, що вимагає вирішення цілого ряду нерозв'язних питань. Зокрема це є теоретичні та методологічні аспекти обліку та аудиту та аналізу фінансових результатів, що обумовлює актуальність теми дослідження.

Мета та завдання дослідження

Метою роботи є обґрунтування та вивчення теоретичних і методичних положень та розробка практичних рекомендацій щодо удосконалення обліку, аудиту та аналізу фінансових результатів діяльності на ПП «Лана – трейдинг».

Для досягнення мети в процесі дослідження були поставлені такі завдання:

- визначити сутність поняття прибутку як економічної категорії;
- визначити сутність поняття доходів та їх класифікацію;

- визначити сутність поняття видатків та їх класифікацію;
- розглянути сучасну методичку обліку доходів та витрат досліджуваного підприємства;
- визначити особливості аудиту доходів та витрат підприємства;
- оцінити автоматизацію обліку ПП «Лана – трейдинг»;
- провести аналіз динаміки і складу фінансових результатів підприємства;
- на основі розглянутого та вивченого матеріалу зробити власні висновки та розробити пропозиції щодо покращення фінансових результатів підприємства.

Об'єкт дослідження. Об'єктом дослідження є процес обліку, аудиту та аналізу фінансових результатів ПП «Лана – трейдинг».

Предметом дослідження кваліфікаційної роботи виступає сукупність теоретичних, методичних і практичних питань обліку, аудиту та аналізу фінансових результатів господарської діяльності даного суб'єкта господарювання.

Методи дослідження. Для досягнення мети, поставленої у кваліфікаційній роботі, нами було використано такі методи: теоретичне узагальнення, групування та порівняння – для поєднання і оцінки різних складових економічних явищ як єдиного процесу; абстрактно-логічні, конкретно-наукові методи: індукції – на етапі збору, систематизації й обробки інформації для проведення дослідження; дедукції – у процесі теоретичного осмислення ситуації та пошуку першопричин її виникнення і передумов вирішення; аналізу та синтезу; факторного аналізу, логічного аналізу – при виявленні проблем і обґрунтуванні напрямів удосконалення обліку та аналізу фінансових результатів; розрахунково-конструктивні – при здійсненні аналізу й обґрунтуванні напрямів підвищення прибутковості виробництва обраного підприємства.

Інформаційна база дослідження. Інформаційною базою наукового дослідження стали законодавчі й нормативні документи з питань бухгалтерського обліку й аудиту фінансових результатів, наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених з цих питань, періодичні видання з питань економіки. Також була використана фінансова звітність та документи первинного, аналітичного і синтетичного обліку ПП «Лана – трейдинг».

Публікації та апробація результатів дослідження. Результати наукового дослідження обговорювалися Х Міжнародної науково-практичної конференції «Перспективи розвитку обліку, аналізу та аудиту в контексті євроінтеграції», Одеса, ОНЕУ, 20 травня 2022 р., видано тези: Аналітична функція в управлінні фінансовими результатами підприємства (С.153-155).

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (42 найменувань) та 18-ті додатків. Загальний обсяг роботи становить 174 сторінок. Основний зміст викладено на 82 сторінках. Робота містить 15 таблиць, 13 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «**ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ**» досліджено економічну сутність фінансових результатів, облікову інформація в управлінні фінансовим

результатом, класифікацію доходів та витрат, як об'єктів формування фінансових результатів.

У другому розділі «**ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА ОБЛІКУ ТА АУДИТУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДПРИЄМСТВА**» вивчено діючу практику синтетичного та аналітичного обліку доходів та витрат, формування та відображення в бухгалтерському обліку фінансового результату; виокремлено основні проблеми обліку та аудиту, запропоновані напрямки їх вирішення.

У третьому розділі «**АНАЛІЗ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПІДВИЩЕННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДПРИЄМСТВА**» проаналізовано динаміку, структуру фінансових результатів, зокрема їх складових доходів та витрат. Проаналізовано ефективність діяльності за допомогою системи показників рентабельності, визначено резерв її підвищення.

ВИСНОВКИ

За результатами дослідження нами були зроблені такі висновки:

1. На перший погляд, проста економічна категорія прибутку характеризується багатьма аспектами сутнісних сторін, а також різноманітним форм, в яких вона постає. У зв'язку із цим на сьогодні поки що немає однозначного трактування сутності прибутку та методики його визначення. Теоретичні та методичні аспекти визначення прибутку й досі привертають увагу дослідників. Вони висловлювали різні, а іноді протилежні за своєю спрямованістю погляди, що й зумовило необхідність проведення подальших досліджень. Розглянувши точки зору різних авторів можна зробити висновок про неоднозначне трактування поняття прибутку та запропонувати власне визначення поняття: прибуток – це головна мета підприємницької діяльності, основний узагальнюючий показник фінансових результатів господарської діяльності підприємств усіх видів, незалежно від їх організаційно-правової форми.

Дохід підприємства - це економічна категорія, що означає одержання підприємством певних активів (грошей, матеріальних ресурсів) чи зменшення сум зобов'язань, що спонукають до збільшення сум власного капіталу (за мінусом збільшення сум капіталу із внесків власників або учасників). Класифікація доходів має велике значення для управлінського обліку. Чітко структуровані доходи дозволяють правильно зрозуміти їх економічний зміст, визначити склад і структуру, оцінити тенденцію зміни у часі та прийняти оптимальні управлінські рішення.

Питанням класифікації витрат виробництва в економічній теорії протягом довгого часу приділялася значна увага, однак, єдиної класифікації таких витрат, яка б задовольнила інформаційні потреби користувачів, досі не розроблено. У вітчизняній практиці однією з основних вважається класифікація витрат за економічними елементами та статтями калькуляції. Особливістю класифікації витрат за економічними елементами є те, що вона не залежить від конкретних умов, і тому склад елементів може бути стандартним. Разом з тим, класифікація витрат за елементами не може задовольнити потреби підприємства в інформації про витрати за їх цільовим призначенням, по окремих видах продукції, при

здійсненні контролю за раціональним використанням матеріальних, трудових і фінансових ресурсів.

2. На досліджуваному підприємстві ПП «Лана – трейдинг» для узагальнення інформації про доходи від основної та операційної діяльності та фінансові результати досліджуване підприємство використовує звіти, сформовані в автоматизованому режимі за допомогою універсальної автоматизованої програми «1С: Предприятие 8. Автосервис».

Досліджуване підприємство ПП «Лана – трейдинг» в обліку витрат використовує рахунки і класу 8 і класу 9, що відображається в його обліковій політиці. Для обліку й узагальнення інформації про фінансові результати на досліджуваному підприємстві ПП «Лана – трейдинг» призначено рахунок 79 «Фінансові результати». Доходи та витрати відображають у «Звіті про фінансові результати».

Хоча Наказом про облікову політику затверджено метод оцінки готової продукції ФІФО, в бухгалтерії фактично використовується метод середньозваженої собівартості. Це свідчить про не дотримання вимог встановленої облікової політики або про формальність самого регламентуючого документу, тобто Наказу.

Було встановлено, що витрати щодо відрахувань ЄСВ від нарахованої заробітної платні нараховуються неправильною проводкою Д 84 «Інші операційні витрати» Кредит 65. Відомо, що у складі рахунків 8-го класу рахунок 82 передбачений саме для цих цілей – для узагальнення інформації про відрахування на соціальні заходи.

За всю діяльність підприємства не проводилася аудиторська перевірка. Це ставить під сумнів факт достовірності даних бухгалтерського обліку та звітності, особливо ураховуючи всі викладені вище недоліки в системі обліку підприємства. Внутрішній контроль здійснюється головним бухгалтером один раз на рік.

3. Чистий прибуток ПП «Лана – трейдинг» зменшився у 2021 році порівняно з 2020 роком на 2002 тис.грн., або на 80,05%. Це сталося, насамперед, а результаті збільшення збитку від іншої операційної діяльності на 902 тис.ю грн. – більш ніж у 2 рази порівняно з попереднім роком, що в свою чергу, стало результатом випереджаючого зростання інших операційних витрат порівняно зі зростанням інших операційних доходів, відповідно на 1955 тис. грн. та 1053 тис.грн. Крім того, негативно на фінансовий результат вплинуло зменшення прибутку від основної операційної діяльності – на 835 тис.грн, або на 28,84 %, що у сукупності призвело до погіршення фінансового результату від операційної діяльності на 1737 тис.грн, або 68,36 %. Такі саме зміни відбулися й з фінансовим результатом до оподаткування, оскільки на підприємстві відсутня фінансова та інвестиційна діяльність. Також збільшення податку на прибуток на 265 тис.грн, призвело до того, що чистий прибуток у 2021 році склав лише 499 тис.грн.

Проте збільшення частки чистого доходу у загальній сумі доходів протягом 2019 – 2021 років з 62, 18 % у 2019 році до 83,75 % у 2021 році відбулося за рахунок зменшення частки інших операційних доходів відповідно з 37,82 % у 2019 році до 16,25 % у 2021 році.

Загальна сума витрат ПП «Лана –трейдинг» збільшилася на 15735 тис.грн,

або на 67,3 %, це сталося зокрема в результаті збільшення собівартості реалізованих робіт, послуг на 8275 тис.грн., або на 56,78 %, збільшення витрат на збут майже в 10 разів – на 3745 тис.грн., збільшення інших операційних витрат на 1955 тис.грн, або на 34,07%, а також збільшення податку на прибуток на 265 тис.грн.

Аналіз динаміки операційних витрат по елементах показав, що сума операційних витрат збільшилася у 2021 році порівняно з 2020 роком на 12417 тис.грн., в основному в результаті збільшення матеріальних витрат – на 5960 тис.грн., збільшення інших операційних витрат – на 3034 тис.грн, деякого збільшення витрат на оплату праці та соціальні відрахування, відповідно на 2290 та 1041 тис.грн, та збільшення витрат на амортизаційні відрахування на 92 тис.грн. При цьому структура витрат змінилася у бік збільшення частки матеріальних витрат на 3,2 відсоткових пунктів.

Витрати на збут мають тенденцію до збільшення як в загальній сумі, так зокрема по окремих статтях. Найбільше збільшення спостерігається по статті «витрати на рекламу» - сума збільшилася з 212 тис.грн. у 2019 році до 4024 тис.грн. у 2021 році. На це вплинуло, насамперед, збільшення розцінок хоча обсяги реклами на підприємстві залишилися приблизно незмінними, як за часом, так і по напрямках. Крім того, і зміни у структурі витрат на збут були зумовлені збільшенням частки витрат на рекламу, яка збільшилася з 80,61 % у 2019 році до 97,01 % у 2021 році. Деяке збільшення по інших статтях витрат є закономірним. Так, збільшення витрат на оплату праці робітників торгового відділу та за статтею «інші витрати» відбулося приблизно на 60 % (при цьому чистий дохід від реалізації робіт і послуг також збільшився на 62%). Отже, збільшення загальної суми витрат на збут можна вважати доцільним.

Аналіз рентабельності показав, що на підприємстві у 2019 спостерігалася чиста збитковість продаж на рівні 3,37 %, проте у наступні роки вже досягнута рентабельність, причому у 2020 році кожна гривня доходу приносила підприємству 12,2 коп. чистого прибутку, а в 2021 році - вже лише 1,5 коп. чистого прибутку, що, насамперед було покликано різким зменшення чистого прибутку – майже в 5 разів, або на 80%.

Зниження прибутку від основної операційної діяльності у 2021 році порівняно з 2020 роком спричинило зменшення рентабельності витрат основної операційної діяльності майже в 2 рази, тобто на кожну гривню витрат основної операційної діяльності було отримано прибутку від реалізації робіт і послуг на 10,85 коп. менше у 2021 році ніж у 2020.

Резерви збільшення прибутку ПП «Лана – трейдинг» склали 504 тис.грн., зокрема за рахунок недопущення виплат штрафів (пені, неустойки) на суму 263 тис.грн. та оптимізації матеріальних витрат – 241 тис.грн., а резерв підвищення рівня рентабельності реалізованих робіт і послуг ПП «Лана – трейдинг» складає 2,46 відсоткових пунктів.

4. Зроблені висновки дозволяють надати такі пропозиції, які будуть сприяти підвищенню рівня рентабельності підприємства:

– рекомендується удосконалити службу внутрішнього контролю, яка серед іншого буде забезпечувати достовірність ведення обліку фінансових результатів

та складення звітності. Доцільність удосконалення такого відділу на підприємстві може бути доведена тим, що це дозволить керівництву здійснювати ефективний контроль за окремими підрозділами, виявити резерви виробництва і найбільш перспективні напрямки розвитку, а також формулювати рекомендації стосовно покращення результатів їх роботи;

- проводити внутрішній контроль діяльності підприємства не один раз на рік, а щоквартально, особливо це стосується перевірки стану та руху запасів, що дозволить підвищити достовірність ведення бухгалтерського обліку. Також доцільно розглянути питання щодо фінансування витрат на щорічне проведення аудиторських перевірок з метою підтвердження достовірності фінансової звітності;

- налагодити контроль за виконанням прийнятих облікових принципів, періодично оновляти та переглядати Наказ про облікову політику з метою врахування усіх необхідних змін, які відбуваються як всередині підприємства, так і під впливом зовнішніх факторів (наприклад, зміни в методиці обліку на законодавчому рівні тощо);

- відкоригувати доходи та виправити неправильну кореспонденцію рахунків під час проведення відрахувань від заробітної плати. При цьому ми рекомендуємо скласти проводку Дебет 82 Кредит 65;

- для подальшого росту чистого прибутку ПП «Лана – трейдинг» доцільно мінімізувати матеріальні витрати та виплату штрафів (пені, неустойки), що дозволить збільшити суму прибутку у перспективі;

- підприємству рекомендується збільшувати обсяги реалізації робіт і послуг, шукати нових клієнтів.

Фінансовий результат у вигляді прибутку не є гарантованим доходом суб'єкта господарювання, що вклав свій капітал у певний вид підприємницької діяльності. Це – результат успішного здійснення цього бізнесу. Прибуток є основним джерелом фінансування розвитку підприємства, удосконалення його матеріально-технічної та технологічної бази, забезпечення всіх форм інвестування. Відтак, діяльність підприємства спрямовується на забезпечення зростання прибутку або принаймні його стабілізацію на певному рівні.

